

ASIA**Lastensuojeluviranomaisten menettely****KANTELU**

Kantelija on oikeuskanslerille osoittamassaan 9.5.2018 päivätyssä kirjoituksessa arvostellut Lohjan kaupungin lastensuojelun menettelyä. Kantelija arvostelee tekemänsä lastensuojeluilmoituksen käsittelyä ja asiaa koskeviin tiedusteluihinsa vastaamista. Kantelijan mukaan hänen tiedusteluunsa vastaaminen on viipynyt ja ollut sisällöltään puutteellista.

SELVITYS

Lohjan kaupungin lapsiperheiden sosiaalipalvelut on antanut 5.11.2018 päivätyyn lapsiperheyön päällikön ja johtavan sosiaalityöntekijän selvityksen asiakirjoineen. Lisäksi oikeuskanslerinvirastoon on saatu myöhemmin laadittuja asiakirjoja, muun muassa syksyllä 2018 saapuneiden lastensuojeluilmoitusten jälkeen tehty lapsen ja perheen palvelutarpeen arvio.

Jäljennös selvityksestä lähetetään kantelijalle tiedoksi tämän päätöksen ohessa.

Selvityksen mukaan kantelija on kahden lapsensa (vuonna 2009 ja vuonna 2011 syntyneet) huoltaja. Lapset asuvat toisen vanhemman luona ja kantelijalla on tapaamisoikeus. Vanhemmilla on ollut pitkään hyvin tulehtuneet välit. Kantelijan lapsista oli tullut ensimmäinen lastensuojeluilmoitus 4.1.2013, jonka jälkeen oli tehty lastensuojelutarpeen selvitys. Perhepalveluina toisen vanhemman perheellä oli ollut tukiperhe vuosina 2015-2016. Toisen vanhemman perheessä käy myös perheohjaaja. Selvityksen mukaan kantelijan lapsista on tullut seitsemän lastensuojeluilmoitusta.

Selvityksessä on todettu, että toinen vanhempi oli tehnyt 21.11.2017 saapuneen lastensuojeluilmoituksen, minkä perusteella sosiaalityöntekijä oli ollut yhteydessä ja konsultoinut poliisin tutkijaa 4.12.2017. Perheohjaaja oli tehnyt kotikäynnin 7.12.2017, jolloin toisen lapsen kanssa oli keskusteltu. Kantelijaa oli kuultu toimistossa 7.12.2017. Lapsen terapeutti oli tehnyt lastensuojeluilmoituksen 24.1.2018, ja 25.1.2018 kantelijan luona vietetyn viikonlopun jälkeen poliisille oli tehty tutkintapyyntö terapeutin lapsessa havaitsemien mustelmien vuoksi. Poliisin aiemmin antaman ohjeistuksen mukaisesti ennen poliisin puhuttelua aiheesta ei keskustella.

Selvityksen mukaan kantelija oli tehnyt 28.2.2018 saapuneen lastensuojeluilmoituksen. Lastensuojeluilmoitus oli käyty läpi 6.3.2018 tapaamisella toisen vanhemman ja perheohjaajan läsnä ollessa. Lastensuojeluilmoitus oli sisältänyt lapsia ja toista vanhempaa koskevia asioita. Poliisilta ei ollut tullut ilmoitusta tutkinnan vaiheesta tai sen päättymisestä edellä mainitun tutkintapyyntöä osalta.

Lapsiperheiden sosiaalipalvelujen lausunnon mukaan poliisille lähetetyn tutkintapyyntöä käsittelevä ja tutkinta ei ole syy olla olematta yhteydessä lastensuojeluilmoituksen käsittelyaikana kumpaankin huoltajaan. Sosiaalityöntekijä oli ollut yhteydessä kantelijaan 18.4.2018, ja lausunnossa yhteydenoton on katsottu viivästyneen.

RATKAISU

Arviointi

Hallintolain 8 §:n mukaan viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin.

Lastensuojelulain (417/2007) 26 §:n (1302/2014) mukaan lastensuojeluasia tulee vireille hakemuksesta tai kun sosiaalityöntekijä tai muu lastensuojelun työntekijä on saanut muutoin tietää mahdollisesta lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta. Lastensuojeluasian vireille tulon jälkeen sosiaalityöntekijän tai muun lastensuojelun työntekijän on arvioitava välittömästi lapsen mahdollinen kiireellinen lastensuojelun tarve. Lisäksi on tehtävä sosiaalihuoltolain 36 §:n mukainen palvelutarpeen arviointi, jollei arvioinnin tekeminen ole ilmeisen tarpeetonta. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä selvitetään lastensuojelun tarve, ellei asia ole selvästi luonteeltaan sellainen, ettei lastensuojelun tukitoimia tarvita.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) 3 luvussa säädetään salassapidosta ja vaitiolovelvollisuudesta. Lain 14 §:n 1 momentin mukaan sosiaalihuollon asiakirjat, jotka sisältävät tietoja sosiaalihuollon asiakkaasta tai muusta yksityisestä henkilöstä, ovat salassa pidettäviä. Lain 15 §:n 1 momentin mukaan sosiaalihuollon järjestäjä tai tuottaja taikka niiden palveluksessa oleva samoin kuin sosiaalihuollon luottamustehtävää hoitava ei saa paljastaa asiakirjan salassa pidettävää sisältöä tai tietoa, joka asiakirjaan merkittynä olisi salassa pidettävä, eikä muutakaan sosiaalihuollon tehtävissä toimiessaan tietoonsa saamaansa seikkaa, josta lailla on säädetty vaitiolovelvollisuus. Lain 11 §:n mukaan asiakkaan ja hänen laillisen edustajansa oikeus saada tieto asianosaisena ja oikeus saada tieto asiakasta itseään koskevasta asiakirjasta määräytyy siten kuin viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 3 luvussa säädetään. Menettelystä, jota noudatetaan tiedon antamisessa, säädetään mainitun lain 4 luvussa ja muutoksenhausta sen 33 §:ssä.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 3 luvun 11 §:ssä säädetään asianosaisen oikeudesta tietojen saantiin. Pykälän mukaan hakijalla, valittajalla sekä muulla, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee (*asianosainen*), on oikeus saada asiaa käsittelevältä tai käsitelleeltä viranomaiselta tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä, joka voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn. Mainitun lain 3 luvun 12 §:n jokaisella on oikeus saada tieto hänestä itsestään viranomaisen asiakirjaan sisältyvistä tiedoista 11 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyin rajoituksin, jollei laissa toisin säädetä.

Kantelija oli pyytänyt suullisesti ja kirjallisesti sähköpostilla tietoa tekemänsä lastensuojeluilmoituksen käsittelystä. Asiakasasiakirjamerkintöjen mukaan sosiaalityöntekijä oli 18.4.2018 soittanut lapsiperhetyön päällikön pyynnöstä kantelijalle ja kertonut, että lastensuojeluilmoitus oli tullut 28.2.2018 ja käsitelty 6.3.2018. Sosiaalityöntekijä oli lähettänyt kantelijalle myös 27.4.2018 päivätyn samat tiedot sisältäneen kirjeen.

Totean, että kantelija on asianosainen lastensa lastensuojeluasiassa ja myös lastensa huoltaja. Kantelijalle olisi tullut oma-aloitteisesti ja viivytyksettä ilmoittaa hänen tekemänsä lastensuojeluilmoituksen käsittelystä ja sen lopputuloksesta. Saadun selvityksen ja asiakirjojen perusteella kantelijaan oltiin yhteydessä vasta hänen tiedusteltuaan asiasta. Menettely ei tältä osin ole ollut hyvän hallinnon eikä hallintolain 8 §:n mukaista. Viranomaisella on velvollisuus vastata sille osoitettuun tiedusteluihin ja vastaamisen tulee tapahtua kohtuullisessa ajassa. Lisäksi olisi ollut asianmukaista ilmoittaa kantelijalle, miten lastensuojeluilmoitusta oli arvioitu lastensuojelulain 26 §:n säännösten perusteella.

Toimenpiteet

Kiinnitän Lohjan kaupungin lapsiperheiden sosiaalipalvelujen huomiota edellä lastensuojeluilmoituksen käsittelystä lausumaani.

Tässä tarkoituksessa lähetän päätökseni Lohjan kaupungin lapsiperheiden sosiaalipalveluille.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Irma Tolmunen

OIKEUSKANSLERINVIRASTO